

Quan a un el conviden a fer un pregó d'unes festes, sol ésser perquè és un fill del poble que ha sobresortit per qualche motiu. No és el meu cas. Quan se me va proposar fer aquest pregó, vaig pensar quin era el motiu per a que hagués sortit el meu nom entre els qui havien de triar pregoner. Vagi el meu agraïment per avançat. A part d'algunes bones amistats amb carrioners i amb el vostre rector, poques coses més podia parèixer que m'hi unia. Som un artanenc, fill d'artanenc i manacorina, que va fer-se capellà ara fa 12 anys i que ha deambulat per diferents parròquies i càrrecs amb major o menor encert.

Però si un ho pensa de més prim en compte, sí que hi tenc una vinculació personal amb Son Carrió. Aquesta vinculació és el patrimoni religiós que custodiam el carrioners, i no sols perquè sigui el Vicari episcopal encarregat d'aquest patrimoni.

El patrimoni religiós dels nostres pobles sol tenir molt mala sort. La seva maledicció és la de ser comprès de forma segmentada, dividida, fins i tot sectària en alguns moments. Aquest patrimoni, des dels retaules gòtics fins a les figures d'Olot, des d'una estampa a un calze, són polièdriques. Tenen una infinitat de cares i perspectives des de les quals es poden i s'han d'observar. Però, com vos he dit, tenim la mania de mirar-nos-ho des d'una sola d'aquestes cares, ignorant totes les altres. Amb aquest pregó vull intentar fer-vos partícips d'aquesta multiplicitat de cares, i vull fer-ho sense sortir de Son Carrió ni del seu patrimoni religiós.

Avui en dia, un dels valors que atesora el nostre patrimoni és el valor històric. El valor de les coses antigues. Certament, l'Església com a institució, després d'una presència ininterrompuda de més de set segles i que se sap continuadora de les comunitats cristianes tardoantigues que s'han descobert no massa enfora d'aquí, produeix i conserva elements que pervivent al llarg del temps i que amb el temps, esdevenen elements històrics. Son Carrió sou un poble jove. Això, però, no ha estat mai un problema per a que sapiguen valorar la importància de les coses antigues. Burinejant pel vostre arxiu parroquial, que no per jove deixa de ser interessant, mos topàrem amb un document on es narra la troballa de l'"*homenet de bronze*" trobat fa prop de cent anys per un pagès carrioner. Aquesta escultura, actualment dipositada en el Museu de Mallorca, representa una divinitat de la que desconeixem el nom però que hem anomenat "*Mars Balearicus*" per tractar-se d'un déu guerrer. Aquest patrimoni religiós, no cristià però sí religiós, fou duit per aquell home de poques lletres però molta saviesa, al vicari. Dins els seus esquemes, una cosa antiga era digna de conservar i el qui millor ho podia fer era l'Església.

Però les coses antigues tenen un valor no sols per elles mateixes, sinó també per allò que ens poden ensenyar de la vida d'aquell moment. Resseguir la documentació que originà la construcció d'aquesta església tan majestuosa de que gaudiu ens transporta a un moment de la història cabdal per a la nostra Mallorca. Per aquí deambularen personatges sense els quals no seríem el que som: Alcover, Costa, Gaudí o Amer Servera són alguns d'ells. Però no sols per grans personatges, també pels més humils i senzills. Res a veure té la feina dels picapedrers, traginers, fusters o ferrers d'aquell temps amb la feina actual.

Però el patrimoni no sols mira enrere per veure com eren les coses abans o perquè siguin dignes de conservar. El patrimoni ens fa mirar enrere per poder fer passes endavant, i fer-les ben fetes. Un dels valors que s'han tengut en compte des del Consell de Mallorca i del Bisbat per restaurar el vostre retaule major és que fou dels pocs elements patrimonials en sofrir la barbàrie de la guerra. A Mallorca, a diferència d'altres indrets, no s'ha patit cap esdeveniment catastròfic a nivell insular pel que fa al nostre patrimoni. Ni guerres, ni revoltes, ni incendis o terratrèmols. És per això que moltes vegades no som conscients del que pot arribar a significar. Un dels meus professors a Barcelona escriví un llibre titulat "*El martiri dels temples*" on es feia un recull de les destruccions patrimonials durant els anys de guerra. Creis-me que escarrufava. La tasca en aquest retaule de Son Carrió ens permetrà ser més conscient que en una guerra no hi ha bons i dolents, hi ha gent de mata i gent de mor, hi ha gent que destrueix i gent que construeix. En els millors dels casos, gent que ataca i gent que se defensa. Per desgràcia, experimentam dins aquesta Europa nostra del s. XXI que aquesta lliçó encara no l'hem apresada... A això també ens hi pot ajudar el patrimoni: tots els extremismes són dolents, venguin d'on venguin.

Acabam d'enumerar tres dels valors patrimonials: l'antiguitat per ella mateixa, el coneixement que ens dona dels temps passats i el que ens ensenya per als nostres dies i pel futur. No ens podem oblidar, però, del valor principal. El motiu pel qual va ser creat. Aquest temple majestuós que teniu a Son Carrió va ser construït aglutinant diferents volers i intencions. La primera era, clarament, religiosa. No construïren un obelisc o un teatre. Construïren una església. Hereva de la de Son Tovell primer i de l'antiga capella de Son Carrió després. I és que el nostre patrimoni és testimoni de la fe d'un poble que se sabia i se sentia cristià. Però al mateix temps que recollia el testimoni dels que li anaven darrera i aportava novetat a la seva vivència de la fe. Arrelat dins la tradició, però projectat cap al futur. El valor cultural primer és el cultural. En una època com l'actual en que

certament no tenim les esglésies tan plenes com en altre temps, correm la temptació de creure que el patrimoni religiós és més un llastre que una oportunitat per part dels creients. I per a algunes administracions, un trofeu de caça. Gràcies a Déu a Son Carrió això no passa. Parròquia, Ajuntament i societat civil sabeu conviure i com a gent de sentit comú, enteneu que si lo millor per a una sinya és que pugui treure aigua, lo millor per a una església és serveixi principalment per donar gràcies a Déu, compaginant-ho amb allò possible.

Derivat d'aquest és el següent valor patrimonial que m'agradaria ressaltar: l'artístic. Si a Déu els antics filòsofs el definien com a unitat, bondat, bonesa i bellesa, tot lo que anava dedicat a Ell havia de ser Bell, hermós, artístic. I cada època ha tengut el seu propi cànon de bellesa. Ara pot ser que trobem una mica massa cursis les imatges de guix d'Olot, o que les pintures de D. Llorenç Bonnin ens resultin una mica infantils. Però des de l'austeritat del sant Crist de la sagristia, a la majestuositat imperial del retaule major, al sentimentalisme del retaule de ca ses monges o la proximitat de les pintures de Bonnin; tot anava encaminat a mostrar bellesa. Una bellesa que encara es mostra avui per a tot aquell que la vulgui veure.

Un altre valor a tenir en compte és el sentimental. Molts dels qui som avui aquí ens sentim lligats a aquest patrimoni: un avantpassat nostre hi dugué un viatge de cantons, s'hi casaren els nostres pares o hi hem fet el funeral d'algú estimat. No és un lloc qualsevol, és un lloc a on hi tenim un trosset del nostre cor. Vos contaré quina és la meva vinculació sentimental amb la vostra (i també una mica meva) església.

Jo som Francesc Vicens Gomila, i som fill de Catalina Gomila Mestre que és filla de Maria Mestre Riera, que era filla de Miquel Mestre Uguet, de malnom *Cupa*. Miquel Mestre, o en *Cupa* com l'anomenava Mn. Alcover, va ser el mestre d'obres que va construir la vostra parròquia seguint els plànols del Mossèn. I jo som el seu renet. Per ca'ls meus padrins circulaven unes petites i breus cartes de D. Toni Maria Alcover donant instruccions a nes meu repadrí Miquel per a la construcció de l'església de Son Carrió que m'han permés conèixer una persona que morí prop de cinquanta anys abans de jo néixer. I sentir-me vinculat a Son Carrió malgrat només conegués alguns dels vostres veïnats. Deixau-me que vos ne llegeixi alguns exemples (lectura de les cartes).

D'aquest valor sentimental, que no per personal deixa de tenir importància, en surt un altre d'igualment important: l'identitari. Independentment del credo de cadascú, els nostres temples han esdevingut l'element identitari dels nostres pobles. No podem pensar en l'Skyline sense pensar en el perfil del campanar retallant el cel, si cercam el nom del poble a Google sortirà la façana de l'església com a primera fotografia, fins i tot

esdevindrà un símbol que identificarà a tots els seus habitants, els de sempre i els nouvinguts. Aquest patrimoni romp les barreres personals i ens constitueix en una unitat més gran, en paraules de Damià Duran, antropòleg, “ningú és allà qualcú, tothom és u”. Aquest “u” que escriu Damià Duran no sols es refereix a la suma dels individus, sinó també a les realitats presents dins el poble i a les diferents dimensions que conviuen dins cada un de nosaltres. Som u. Dins el nostre món ens estam acostumant massa a erigir fronteres, físiques i antropològiques. N’hi ha que posen les fronteres físiques al sud, d’altres al nord, d’altres a l’est o a l’oest; erigim fronteres ideològiques impermeabilitzant-nos de les idees de l’adversari; fins i tot, confonent interioritat amb privacitat, establim fronteres dins la nostra mateixa persona. Segmentam aquest “u”. Aquest valor identitari del nostre patrimoni religiós aglutina aquest “u” i no permet segmentar-lo.

Finalment, el darrer valor que vull dir avui vespre és el de ser un patrimoni viu. És un patrimoni viu perquè els qui li donen sentit són vius, perquè els qui el gaudeixen són vius i perquè el fan possible cada dia. Sols un exemple: Essent una comunitat jove, manteniu, juntament amb el sermó de l’enganaia de Lluçmajor, un dels dos exemples vius que ens queden dels risus paschalis, de les rialles de Pasco, són els centurions. Un element que heu incorporat i conservat mentre a altres bandes s’ha mort. Un patrimoni immaterial, que tot i donar qualche maldecap al rector, reviu cada any com un testimoni que el patrimoni no sols són pedres, quadres o retaules. Que el patrimoni, sobretot, són viues.

Responent a la pregunta sobre el sentit del patrimoni religiós avui en dia dins els nostres pobles seria el de ser qui som. Un patrimoni que a vegades és antic i mos permet aprendre de temps passats i no repetir errors. Un patrimoni que ens mostra la bellesa antiga i sempre nova, í que els qui tenim fe l’anomenam Déu. Un patrimoni que d’alguna manera forma part de la nostra vida individual i que ens converteix en un col·lectiu. Un patrimoni que tot i ser de titularitat jurídica privada té una immensa vocació d’ús públic. Un patrimoni que és viu i ens ajuda a viure. Un patrimoni, en definitiva, que ens crida amb veu clara, i agafant paraules de Mn. Costa i Llobera: “Siau qui sou!”

Molts d’anys i bones festes!